

Cezaevleri de Özelleştirilmeli*

Vahit BIÇAK**

Giriş

Cezaevleri gerek mahkum ayaklanmaları gerekse standartlarının yerinde olup olmadığı tartışmaları ile son yıllarda ülkemizin gündeminden düşmemektedir. Bu kurumların ıslah edilmesi ve iyileştirilmesi gereği görmezlikten gelme boyutunu çoktan aşmıştır.

Kamu tarafından işletilen birçok kurumun özelleştirilmesi son yıllarda sürekli tartışıldığı ve bu kurumların özelleştirilmesi yönünde önemli adımlar atıldığı halde, cezaevlerinin özelleştirilmesi fikri ülkemizde gündeme gelmemektedir. Cezaevlerinin işletmesinin kamu tarafından yapılacağı düşüncesi tartışmasız bir olgu olarak kabul ediliyor görünmektedir. Gerçekten böyle bir zorunluluğun söz konusu olup olmadığı irdelenmesi bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır.

Hüküm, İnfaz ve Cecaevi

Yargılama faaliyeti sonunda bir hükme ulaşılır. Hüküm, sanığın beraati kararı olabileceği gibi sanığın mahkumiyeti kararı da olabilir. Mahkumiyet hükmünde sanığa verilen cezanın niteliği ve miktarı yer alır. Ölüm, hürriyeti bağlayıcı zeca ve para cezası olmak üzere

mahkumiyet hükmünde üç farklı ceza söz konusu olabilir. (İnfaz K.md.1). Yargılama faaliyeti mahkumiyet hükme ile son bulmaz; “infaz ilişkisi” şeklinde devam eder. “Bir mahkumiyet hükmünün içerdiği emirlerin yerine getirilmesi yöntemi” (Kunter, 1989, s.944) olarak tanımlanan infaz hükmün kesinleşmesinden sonra hayata geçirilir. (CMUK Md.395)

Hürriyeti bağlayıcı cezalar cezaevlerinde infaz edilir. Ayrıca, tutuklular da cezaevlerinde tutulmaktadır. Cezaevi, hükümlüde kanunu ihlâl etmeden yaşama arzusu doğurmak ve onun normal hayata dönüşünde ihtiyaçlarını kolaylıkla karşılayabilecek duruma gelmesini sağlamak için bazı rejim, tedbir ve teknik usûllerin kullanıldığı yerlerdir. Cezaevlerinin amacı hükümlüde ailesine, diğer fertlere ve cemiyete karşı sorumluluk hissini doğmasını sağlamaktadır (Ceza İnfaz Kurumları ile Tevfik Evlerinin Yönetimine Dair Tüzük md. 110)

Cezaevleri, birbirinden oldukça farklı mekânlara ve standartlara sahip olabilir. Gerçekten, çocuk ceza ve ıslahevleri, açık, yarı açık ve kapalı olmak üzere dört farklı cezaevli çeşidi mevcuttur (İnfaz K.md.11, Tüzük md.1-9).

Çocuk cezaevi suçu işlediği zaman onbeş yaşını bitiren ancak onsekiz yaşını tamamlamayan ve cezasının çektirilmesine başlandı-

** Yrd. Doç. Dr., Polis Akademisi, Ceza Usul Hukuku Öğretim Üyesi

ğında onsekiz yaşını doldurmamayan çocuk hükümlüler için kurulan cezaevlerdir (Tüzük md.8). Suçun işlendiği zaman onbir yaşını bitirmiş ancak onbeş yaşını bitirmeyen ve cezanın çektilmesine başlandığında onsekiz yaşını doldurmamayan küçüklerin cezaları ise ıslah evlerinde çektilir. (Tüzük md.9). Çocuk ceza ıslah evlerinde hükümlülerin terbiye ve öğrenimi, iş ve sanat sahibi olmaları, manevî gelişimlerini sağlamaları ön plandadır.

Açık cezaevi, dıştan koruma ile görevli personeli bulunmayan ve firar karşı herhangi bir koruma tedbiri alınmamış olan cezaevleridir. (Tüzük md.3). İyi halli, çalışma gücüne sahip ve firar etmeyeceklerine kanaat getirilen hükümlüler bu cezaevlerine gönderilir. Gardiyan nezaretinde dışarı çıkmak, ziyaretçilerle serbestçe görüşmek mümkündür. Açık cezaevindeki hükümlülerin bir işte çalışmaları zorunludur. Emekleri karşılığı olarak gündelik ve prim alırlar. İaşe bedelleri kendilerinin kazançlarından tahsil olunduktan sonra geriye kalan tasarrufları tahliyelerinde kendilerine, vefatlarında mirasçılara ödenir.

Yarıaçık cezaevi, dıştan koruma ile görevli personeli bulunmayan, ancak firara karşı engelleri olan cezaevleridir. (Tüzük md.4). Bu cezaevinde hükümlülerin açık cezaevinde olduğu gibi serbestçe dışarı çıkabilmeleri mümkün değildir. Hükümlüler bir iş veya sanat kolunda çalışmak zorundadırlar.

Kapalı cezaevi, içten ve dıştan koruma ile görevli personeli bulunan ve dışarıya temasa imkan vermeyen cezaevleridir. (Tüzük md.5). Türkiye’de müstakil tutukevi bulunmadığından kapalı cezaevleri aynı zamanda tutukevi olarak da kullanılmaktadır. Ancak, tutukluların hükümlülerden ayrı mekânlarda barındırılmaları gerekmektedir. Kadın tutuklu ve hükümlülerin de ayrı bölümlerde tutulmaları gerekir. Aynı şekilde, çocuk cezaevi ıslah evi bulunmayan yerlerde çocuk tutuklular ayrı kesimlerde tutulurlar (Tüzük md.107). Kapalı

cezaevleri, kapasitelerine, tesislerine ve mimari yapılarına göre A tipi, B tipi, C tipi ve E tipi olarak sınıflandırılmaktadır.

Özelleştirme

Cezaevlerinde kamu işletmeciliğini vazgeçilmez kılan özel bir durum söz konusu değildir. Diğer ülkelerin tecrübelerine baktığımızda da cezaevlerinin işletmesinin kamu tarafından yapılacağı yönünde bir zorunluluğun söz konusu olmadığı açıkça görülmektedir. 1990 yılı sonu itibarıyla ABD de yetişkinlere yönelik 44 cezaevi özel firmalar tarafından işletilmektedir. Bunlarda barınan mahkum sayısı 15000’dir. ABD’de 4900 cezaevi bulunduğu gerçeği dikkate alındığında özel sektöre barındırılan mahkumların toplam mahkumlara oranının % 2 olduğu görülmektedir. İngiltere’de ise halen 4 cezaevi özel sektöre işletilmektedir.

Cezaevlerinin özelleştirilmesi, farklı şekillerde olabilir. İlk olarak, cezaevlerinin yapımı ve işletmesinin özel sektöre devri sözkonusu olabilir. İkinci olarak, mahkum ve tutukluların barındırılması, iaşelerinin sağlanması, eğitim, sağlık, kültürel ve sosyal ihtiyaçlarının giderilmesi gibi hizmetlerin devlet memurları tarafından değil, özek şirketler tarafından yerine getirilmesi mümkündür. Üçüncü olarak, cezaevlerindeki iş gücünün kar amaçlı özel şirketlerce kullanılabilir.

Kâr amacı güden özel firmalara cezaevlerinin veya bazı hizmetlerin devri, gayritabii olarak algılanabilir. Ancak, cezaevlerinin kazanç yeri olarak düzenlenmeleri ondokuzuncu yüzyıl ortalarına kadar endüstrileşmiş ülkelerde bir norm idi. Kısmen mahkum işçiliğine getirilen sınırlamaların, kısmen de özel cezaevlerindeki skandallar ve kötüye kullanılmaların sonucu Devlet cezaevlerinin işletmeciliğini geri almıştır. Son zamanlarda başlayan yeniden özelleştirme hareketi, ondokuzuncu yüzyıl şartlarına basit bir dönüş değildir. Bu hareket tamamen farklı bir bağlamda gerçekleşmektedir.

Yeniden özelleştirme hareketinin gündeme gelmesinin sebebi, cezaevlerinin nasıl daha etkin hale getirileceği, kamu ile özel sektör arasında bir işbölümünün mümkün olup olmadığı hususlarındaki arayışlardır.

Ayrıca, cezaevlerinde kamu işletmeciliğine son vermenin tek alternatifi, cezaevlerinin kâr amaçlı özel şirketlere tamamen devri de değildir. Bu iki uç arasında değişik alternatifler de mevcuttur. Örneğin, kâr amaçlı olmayan özel kurumlara, gönüllü kuruluşlara devir de sözkonusu olabilir.

Günümüz Türkiye'sinde cezaevlerinin idaresi Adalet Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. Hükümlülerin ve tutukluların barındırılması, işlerinin sağlanması, sağlık, kültürel ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanması Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, Cumhuriyet Başsavcılıkları ve Ceza İnfaz Kurumları aracılığı ile yerine getirilmektedir. 1721 sayılı "Hapishane ve Tevfikhanelerin İdaresi Hakkında Kanun", 647 sayılı "Cezaların İnfazı Hakkında Kanun" ve "Ceza ve Tevkifevleri -nin Yönetimine ve Cezaların İnfazına dair Tüzük" cezaevlerinin yönetiminin usul ve esaslarını düzenleyen yasal dayanakları oluşturmaktadır.

Yukarıda belirtildiği gibi çocuk ıslahevi, açık, yarı açık ve kapalı olmak üzere dört farklı cezaevi tipi mevcuttur. Mevcut bütün cezaevlerinin özel firmalara bir anda devri gibi bir zorunluluk söz konusu değildir. Başlangıç olarak özel firmaların da bu sektöre belli oranda katılımlarını sağlanarak, kamu sektörü ve özel sektör arasında bir kombinasyon oluşturulabilir. Halihazırda kamu tarafından işletilen bazı cezaevlerinin sadece işletme hakkının özel firmalara devri düşünülebileceği gibi mülkiyeti birlikte devir de sözkonusu olabilir. Ayrıca, "yap -işlet" modeli ile özel firmaların yeni cezaevleri inşa etmesi de gündeme gelebilir.

Çocuk ıslah evlerinden başlamak kaydıyla Türkiye'de özelleştirme yapılmasını engelle-

yen özel bir durum sözkonusu değildir. Bütün cezaevlerini özelleştirmek gibi bir zorunluluk da yoktur. Özelleştirmenin boyutu ayrı bir değerlendirme konusudur. Öncelikle bu konunun Türkiye'nin gündemine girmesi ve araştırmalara konu olması gerekmektedir. Batıda herbir yasa değişikliğinin gerisinde yüzyılların emeği, ciltlerce araştırma raporu mevcuttur. Cezaevlerinin özelleştirilmesi gibi temel bir konunun çeşitli boyutlarının sistematik araştırmalara konu olması gerekmektedir.

Devletin bu uygulama sonucu cezaevleriyle ilişkisinin nasıl olacağı, özel şirketlere hangi bütçeyle, nasıl bir uygulamayla ödeme yapılacağı sorulabilir. Devletin temel işlevi denetim olacaktır. Cezaevlerinin işletilmesinin sözleşmede öngörülen standartlarla uyum içinde olup olmadığı kamu makamlarınca denetlenecektir. Adalet Bakanlığına bağlı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü sözleşmede mahkum başına öngörülen meblağı, barındırılan mahkum ve hükümlü sayısına göre belli aralıklarla ilgili firmaya ödeyecektir.

Sağlanabilecek Faydalar

Cezaevlerinin özelleştirilmesi politikası benimsenmesi durumunda, öncelikle, ortaya çıkan yatak talebinin hızlı bir şekilde karşılanmasına olanak sağlanacaktır. Modern toplumda suç olgusunun çok hızlı bir şekilde artışı sözkonusudur. Örneğin, ABD'de 1973 ile 1990 yılları arasında suçlu sayısında dört kat artış olmuştur. Dolayısıyla modern toplumda daha fazla cezaevine ihtiyaç vardır. Özel sektör, kamu sektörüne kıyasla daha çabuk olarak cezaevi inşa edebilmektedir. ABD'de Wackenhut isimli güvenlik firması, sözleşmeyi imzaladığı tarihten itibaren 90 gün içinde 150 yataklı bir açık cezaevini tamamlama başarısını göstermiştir.

İkinci olarak, cezaevlerini işletmek için devletin yaptığı kamu harcamaları azalacaktır. Cezaevi işletmeciliğini özel sektörü bırakmanın maliyeti düşürdüğünü ABD'deki uygulama-

ma açıkca ortaya koymuştur. Özelleştirme yoluna giden diğer ülkelerde bu yola gidilmesinin temel sebebi düşük maliyet beklentisidir.

Üçüncü olarak, etkin bir kamu denetimine olanak sağlanacaktır. Cezaevi yönetimi ile denetiminin ayrılması, denetimin daha etkin şekilde gerçekleşmesine katkı sağlayacaktır. Özelleştirilmenin kaamuya daha fazla denetim imkanı vereceği beklentisi sözleşmenin bazı dinamiklerine dayanır. Öyle ki, ilk önce, rekabet baskısı kamu sektöründe geliştirilen çalışma kurallarının yeniden gözden geçirilmesine, değiştirilmesine zemin hazırlar. Etkin olmayan, verimsiz uygulamaları zaman içinde ortadan kaldırır. İkinci olarak, sözleşme (özelleştirme) yazılı olarak önceden belirlenmiş performans standartları ve amaçları ortaya koymaya kamu makamlarını iter. Üçüncü olarak, kamu tarafından belirlenen standartlara uyulmadığını özel firma tarafından işletilen cezaevinde ortaya çıkarmak daha kolaydır. Dördüncü olarak, özelleştirme yöneticileri sonuç kalitesi üzerinde daha fazla yoğunlaştırır. Son olarak, siyasi iradenin ve yüksek kademe idarecilerin alt seviyede görev yapanları kontrol etmede güçlük çektiği durumlar olabilir. Özelleştirme ile performansla ilgili amaçlara ve genel politikalara daha büyük oranda uyum söz konusu olacaktır. Örneğin, 1970'de Massachusetts'deki bir çocuk rehabilitasyon merkezi uygulamalarında reform yapmak üzere bir yönetici atanmış, ancak bu yönetici mevcut personelin alışılmış uygulamalarını değiştirememiştir. Bu yönetici bir gecede eğitim kurslarını kapattı ve bazı özel firmalarla çocukların eğitimi konusunda sözleşmem yaptı. Bu surette reform amaçları daha süratli şekilde gerçekleşmiş oldu. Kamu yönetiminde personelin mevcut kültürünü değiştirmek güçlük arz etmektedir. Özel sektör yenilikleri ve çağın felsefesini yakalamaya daha yatkındır.

Dördüncü olarak, cezaevlerinin özelleştirilmesi devletin yıpratılmasını önleyecektir. Cezaevlerindeki uygulamalar, standartların yerinde olup olmadığı tartışmalarında hizmet

sunulmasındaki bazı kusurlar personelin kusuru olarak kabul edilmek yerine devleti yıpratmaya yönelik olarak kullanılabilir. Özelleştirme devlete bu şekilde yöneltilecek eleştirileri ortadan kaldıracaktır. Hizmetin sunulmasında kusuru görülen şirkete ihlâlin ağırlığına göre para cezası veya sözleşmesinin feshi gibi birtakım müeyyideler uygulama imkanı olacaktır.

Kâr etmeyi amaçlayan özel firmaların cezaevlerinde standartları düşürmesi, mahkumları haklarını zedelemesi riski olduğu ileri sürülebilir. Ancak, eğer firma standartları düşürürse sözleşmesi fesih olunacaktır. Cezaevleri halkın gözetiminden uzak yerlerdir. Mahkumlar hak ihlallerini toplumun gündemine getirme konusunda zayıftırlar. Fakat bu durum sadece özel hapisanelerde söz konusu değildir; kamu hapisanelerinde de aynı durum söz konusudur.

Mevcut Cezaevlerinin Durumu

Türkiye'de cezaevlerinin sayısı azalmam eğilimindedir. Nitekim yayınlanan istatistikî verilere göre 1987 yılında 640 olan toplam cezaevi sayısı 1993 yılında 626 ya, 1996 yılında ise 562 ye düşmüştür. (Adalet İstatistikleri, 1993, DİE, s.175; Gürçay, 1996, S.644). 1987 ve 1993 yılları itibariyle cezaevi çeşitleri ise tablo 1'de verilmiştir.

Cezaevi Çeşitleri

	Yıllar	
	1987	1993
Kapalı	608	584
Açık	7	7
Yarı Açık	21	31
Çocuk İslahevi	4	4
Toplam	640	626

Tablo 1
Adalet İstatistikleri, 1993, DİE, s. 175.

Cezaevlerinde barındırılan kişi sayısı da 1983-1992 yılları arasında düzenli olarak azalma eğilimi göstermiştir.. Ancak, tutuklu/hükümlü oranı tutuklu lehine artmıştır. 1996 yılı Temmuz ayı verileri itibariyle cezaevlerinde barındırılan toplam tutuklu ve hükümlü sayısının 53.000 olduğu Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürü tarafından ifade edilmiştir. (Tablo 2) (Gürçay, 1996, s.644).

1987-1993 yılları arası cezaevlerindeki hükümlü ve tutuklu sayısı % 40 azalırken cezaevlerindeki kadrolu personel sayısı ise % 100 civarında bir artış kaydetmiştir. Bu artış eğitim hizmetleri sınıfına yansımamıştır; eğitimle ilgili personel sayısı sabit kalmıştır. Hükümlü ve tutuklu sayısı 28270 olduğu dönemde personel sayısı 23639 kişiye ulaşmıştır. Nerede ise cezaevinde barınan bir kişiye bir personel düşecek duruma gelmiştir.. (Tablo 3) Bu durumda etkin ve verimli bir istihdam politikasından bahsetmek elbette mümkün

Yıllar İtibariyle Cezaevlerinin Nüfusu

Yıllar	Hükümlüler	%	Tutuklular	%	Toplam
1.6.83	46935	62.1	28597	37.9	75532
1.6.84	46431	64.5	25539	35.5	71970
1.6.85	46508	65.3	24727	34.7	71235
1.6.86	33543	64.1	18770	35.9	52313
1.6.87	30919	62.4	18614	37.8	49533
1.6.88	31677	63.4	18291	36.6	49968
1.6.89	29452	62.1	18355	37.9	48008
1.6.90	29305	65.1	15712	34.9	45017
1.6.91	11955	45.1	14552	54.9	26507
1.6.92	12117	42.9	16153	57.1	28270

Tablo 2

Adalet İstatistikleri, 1992, Ad. Bak. Adli Sic. ve İst. Gen. Müd., s. 55;
Adalet İstatistikleri, 1989, Ad. Bak. Adli Sic. ve İst. Gen. Müd., s. 54

Cezaevlerinde İstihdam Edilen Personel

	Gen. İd. Hiz.	Sağlık Hiz.	Teknik Hiz.	Eğitim Hiz.	Yardımcı Hiz.	Toplam
Kapalı	19994	272	291	107	857	21521
Yarı Açık	914	19	61	9	79	1082
Açık	487	10	54	6	42	599
Çocuk	337	16	38	6	40	437
Toplam	21732	317	444	128	1018	23639
Toplam*	11399	230	251	130	805	12815

Tablo 3

Adalet İstatistikleri, 1993, DİE, s. 176

* Adalet İstatistikleri, 1987, DİE, s.66.

değildir.

Sağlık ve eğitim hizmetleri sınıfında istihdam edilen personelin yetersizliği hiçbir yoruma ihtiyaç duymayacak çıplaklıkta ortadadır. Cezaevlerinin amaçlarından birinin mahkumları eğiterek ıslah edip tekrar topluma kazandırmak olduğu hatırlanacak olursa kamu sektörünün bu kurumları etkin olarak işletip işletmediği sorusunu sayısal veriler oldukça açıklığa kavuşturacaktır.

Sonuç

Diğer ülkelerin tecrübelerine bakıldığında cezaevlerinin işletmesinin kamu tarafından yapılmasının bir zorunluluk olmadığı görülmektedir. Ondokuzuncu yüzyılda İngiltere ve Amerika'da özel olarak işletilen cezaevleri mevcuttu. Yirminci yüzyılın ilk başlarında bu uygulamadan vazgeçilerek ceza evlerinin işletilmesi devlet tarafından üstlenildi. Ancak, 1980'li yılların ortalarına doğru cezaevlerinin işletilmesinin sözleşme ile özel şirketlere verilmesi fikri Amerika ve İngiltere başta olmak üzere İngilizce konuşan ülkelerde tekrar tartışma konusu olmaya başladı. Bu tartışmalar ne-

ticesinde bugün İngiltere, Avustralya ve Amerika'da bazı cezaevlerinin işletilmesi özel şirketlere devredilmiş yani özelleştirilmiş bulunmaktadır.

Gerek ülke nüfusu gerekse cezaevinde bulunan mahkum nüfusu itibariyle Türkiye'ye çok benzer olan İngiltere'de halihazırda 4 cezaevi özel sektör tarafından işletilmekte, diğer cezaevlerinin özelleştirme çalışmaları ise devam etmektedir. Özelleştirme programı ile cezaevlerinde kapasite artırımı daha süratli bir şekilde sağlanabilmekte, aynı zamanda mahkum başına kamunun harcadığı birim maliyet aşağı çekilmektedir. Ayrıca, özelleştirme ile cezaevi yönetiminde devletin kontrolü, denetimi daha etkin hale gelmektedir.

Türkiye şartları gözönüne alındığında cezaevlerinin özelleştirilmesi engelleyen özel bir durum söz konusu değildir. Mevcut cezaevlerinden dördü çocuk ıslahevi, yedisi açık, otuz biri yarı açık ve beşyüz seksen dördü kapalı cezaevlerdir. Hükümlü ve tutuklu sayısı 50 bin civarındadır. Bu cezaevlerinde çalışan toplam kadrolu personel sayısı 23639'dur. Bu rakama cezaevlerinin dış korumasını sağlamakla gö-

revli olan jandarma dahil değildir. Jandarma hesaba katılmaksızın iki mahkum için bir personel istihdam edilmektedir. Bu durum etkin ve verimli bir personel rejiminden bahsedilemez. Adalet Bakanlığının mahkum başına yaptığı masrafın ne olduğu da ayrıca merak konusudur.

Cezaevlerinin özelleştirilmesinin Türkiye açısından olabilirliği Türk toplumunca geç kalınmadan tartışılmalı, bilim adamlarına ayrıntılı bilimsel araştırmalar yaptırılarak politika belirleme konumunda olanların önleri aydınlatılmalıdır. Birçok konunun alan araştırması konusu olması gerekmektedir. Cevap aranılacak temel sorular ise; özel sektörde işlenen cezaevleri daha mı işlevsel? Daha az maliyet mi sözkonusu? Maliyet farkı sözkonusu ise bunun nedenleri nelerdir? Özelleştirme daha ekonomik mi? Bu sorunun yanıtı olumlu ise bu durum sorunun doğasından mı geliyor, yoksa hangi koşullar altında özelleştirilmiş cezaevi daha etkin ve ucuz olmaktadır? Tüm bu soruların sistematik değerlendirilmeleri konu olması gerekmektedir.

Geleneksel olarak, sağlık, eğitim, ulaşım, haberleşme sektörlerinde hizmet sunan ve sunabilecek yegane organın devlet olduğu varsayıldı. Anılan sektörlerin özelleştirilmesi fikirleri ve girişimleri tepki ile karşılandı. Bu açıdan bakıldığında cezaevlerinin özelleştirilmesi fikirleri ve girişimleri tepki ile karşılandı. Bu açıdan bakıldığında cezaevlerinin özelleştirilmesi fikrinin de tepki ile karşılanması olağandır. "Bize uymaz" yaklaşımı en yaygın olarak karşılaşılabilecek, her yenilik hareketine karşı yaygın olarak görülebilen bir reflekstir. Ancak mevcut sistem etkin olmadığı gibi, aşırı merkezîyetçi, ayırıcı ve kayırmacı, üstelik verimli de değil. Şu an işlemekte olan sistem o denli kötü işlemektedir ki, özelleştirmeye karşı olanlar bile "özelleştirme" ile işlerin daha

kötü olacağına inanmamaktadırlar. Özelleştirme ile toplumsal hayatın diğer alanlarında gerçekleştirilen iyileştirmelerin cezaevlerinin özelleştirilmesi ile ceza adaleti sisteminde de gerçekleşmemesi için herhangi bir sebep görünmemektedir.

*Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü tarafından 7-9 Mayıs 1997 tarihinde Ankara'da düzenlenen "21. Yüzyılda Nasıl Bir Kamu Yönetimi" konulu sempozyumda "Cezaevi Yönetiminde Alternatif Bir Model: Özelleştirme" başlığı ile tebliğ olarak sunulmuştur.

KAYNAKLAR

Cemal Sahir GÜRÇAY, "Cezaevlerimiz ve Sorunları", *Yeni Türkiye*, sayı:10 yıl:1996, s.644-645.

A. Rıza MENGÜÇ, *Ceza İnfaz Hukuku ve İnfaz Müesseseleri*, 2. baskı, İstanbul, 1975.

Teoman METE, *İnfaz Hukuku*, Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı Yayınları, Yarıaçık Cezaevi Matbaası, Ankara, 1987.

A. REYNAUD (Çev.İhsan Kuntbay), *Hapishanelerde İnsan Hakları*, TODAİE, Ankara, 1992.

M.Yılmaz SAĞLAM, "İnfaz ve İnfaz Hukuku Kavramları Üzerine Bir İnceleme", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Sayı:1995/4 Tıl:8.

Selim Altan SAYSEL, *Ceza İnfaz Personelinin El Kitabı*, Ankara, 1980.

Melda TÜRKER, "Cezaevleri Sisteminde Reform İhtiyacını Öngören Mahzurlar ve Köktenci Reform Planlamasının Özellikleri", *Yeni Türkiye*, Sayı:10, Yıl:1996, s. 646-659.

Mustafa Tören YÜCEL, *Avrupa Cezaevi Kuralları*, Adalet Bakanlığı C.T.E. Genel Müdürlüğü Yayınları, 1987, Ankara.